

Štěpán

Základ kázání: Ř 12, 21

Čtení: Sk 6, 18-15

Vážené shromáždění, ten dnešní tzv. druhý svátek vánoční je tradičně věnován postavě zavražděného Štěpána, prvního křesťanského mučedníka.

Moc často se na to nekáže, já na to nekázal ještě nikdy. Přemýšlel jsem, jak to celé vlastně pojmut.

Tak, co o něm víme z těch Skutků apoštolských? Štěpán měl zajišťovat rozdělování potravy v rané církvi. Židé, kteří uvěřili Ježíšovu příběhu a přidali se k novému hnutí křesťanů byli obvykle vyloučeni ze své domovské rodiny a zůstali odkázáni na vzájemnou pomoc.

Díky vzrůstajícímu počtu věřících bylo nutné dát rozdělování potravy nějaký řád. Někteří byli přehlíženi a objevovaly se stížnosti. Proto měli rozdělovat potravu ti o kterých se vědělo, že jsou čestní, že je na ně spoleh. Mezi jinými byl vybrán také Štěpán.

Nejspíš se mu vedlo dost dobře, byl oblíbený a efektivní. Dovedeme si asi představit, že to může lecjaké závistivce pěkně naštvat, a tak se brzy objevili lidé, kteří ho chtěli očernit. Lukáš ve Skutcích píše, že si na to dokonce najali pár chlapů (6,11-13).

Díky falešným obviněním se Štěpán dostal na soud s židovskou radou. Byl obviněn z rouhání, a především je naštvalo křivé svědectví, že prý povídal, jak Ježíš zničí chrám...

No, pokud si vybavíte Ježíšova slova z Matoušova evangelia (24,2), tak on doslovně neříká, že chrám zničí. On akorát kouká na chrám a řekne, že z něj nezůstane kámen na kameni...

Začíná soud. Velekněz se Štěpána zeptá, jak to bylo. Pokud jste někdy četli tuhle část Skutků, tak možná víte, že ta jeho obhajovací řeč je neuvěřitelně dlouhá, vlastně až trochu nudná.

Je to tak trochu jako by učitel nedělní školy chtěl ve zkratce

přeříkat to, co probírali s dětmi z Pěti knih Mojžíšových. Začíná to Abrahamem, pokračuje Jákobem, Josefem až k Mojžíšovi.

Ale ke konci se soustředí na jedno téma, na které se zaměříme i my. Cituji (Sk 7, 48-20): „Nejvyšší nepřebývá v chrámech, vystavěných lidskýma rukama, jak praví prorok: „Mým trůnem je nebe a země odnož mých nohou! Jaký chrám mi můžete vystavět, praví Hospodin... což všechno nestvořila má ruka?“

Štěpán se vlastně nebrání tomu obvinění. Vypráví příběh, cituje z Písma texty, které mají celou tu záležitost otočit. Něco jako „milí pánové, víte, i kdyby ten chrám padl, tak to Boha nějak nepoškodí. Nebude z něj najednou bezdomovec. Protože on na tom chrámu není závislý víte?“

Reakce? „Začali na Štěpána v duchu zuřit a zlostí zatínali zuby... začali hrozně křičet a zacpávat si uši; všichni se na něho vrhli a hnali ho za město, aby ho kamenovali.“ (Sk 7, 54-58)

Jako takový bonus ještě řeknu, že si na to kamenování sundávali pláště a dali je hlídat jistému mladíkovi jménem Saul, ze kterého se až později vyklubal člověk známý jako apoštol Pavel.

Štěpán padl. Vidět člověka pobitého kameny nebyl asi moc hezký pohled. Zbožní muži ho pochovali a velmi nad ním truchlili.

Co si z toho vezmeme?

Vybavilo se mi, jak Ježíš mluví se samařskou ženou u studny a zakončí to slovy (Jan 4, 21-23): „...přichází hodina, kdy nebudete ctít Otce ani na této hoře ani v Jeruzalémě...přichází hodina, ano, již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě.“

A v 1 Korintským 6, 18 se píše: „Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá a jež máte od Boha?“

To místo Boží přítomnosti nemá být jen v nějaké budově, ale všude. Nelze se schovávat za chrám, za kostel, modlitebnu. Tou nádobou, ve které chce zazářit Bůh je člověk - jsme to my.

Žalm 19 a mnoho dalších textů v Bibli se nám snaží připomenout, že Bůh mluví taky skrze přírodu. Tímhle směrem

vlastně míří trochu i Štěpán, když cituje Izajáše: „Mým trůnem je nebe a země podnoží mých nohou... což to všechno nestvořila má ruka?“

Nebo ještě jinak, jednodušeji. Je super mít kostel, modlitebnu, kapli... prostě místo k setkávání. A ti, kdo správně porozuměli tomu, co se v těchto budovách hlásá vědí, že o těch budovách to není.

Dům pro Boha vypadá jinak než kostelní budova, je jím lidské srdce. V listu Galatským (5, 22 - 23a) stojí ta slavná slova podle kterých to můžeme tak trochu poznat, když z někoho září Bůh: „Ovoce Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání...“

Když Bůh působí v chrámu, to je dobré a správně - a tím chrámem máme být my.

Když bychom tou knihou Skutků listovali dál, až do 17 kapitoly, tak narazíme na slova obráceného Pavla na Areopágu v Athénách. Už neloví křesťany, spadl z koně a stal se jedním z nich.

Skutky 17, 24-28: „Bůh, který učinil svět a všechno, co je v něm, ten je pánem nebe i země, a nebydlí v chrámech, které lidé vystavěli, ani si nedává od lidí sloužit, jako by byl na nich závislý; vždyť je to on sám, který všemu dává život, dech i všechno ostatní. On stvořil z jednoho člověka všechno lidstvo, aby přebývalo na povrchu země, určil pevná roční údobí i hranice lidských sídel. Bůh to učinil proto, aby jej lidé hledali, zda by se ho snad nějakým způsobem mohli dopátrat a tak jej nalézt, a přece není od nikoho z nás daleko. Neboť v něm žijeme, pohybujeme se, jsme...“

Mám moc rád tyhle verše. Protože mi připomenou, jak nízko kolikrát uvažuji o Bohu. Co je Bůh zač? Co všechno dělá, kde je, má vůbec zájem o kontakt se mnou?

Pavel připomene, že Bůh je taky tak trochu jako silové pole, jako proud řeky ve kterém se pohybujeme, ve kterém opravdu jsme lidmi, sami sebou - že je to láska, bytí pro druhé.

Bůh zářil v postavě Štěpána. Lukáš tam několikrát zmíní, že „jeho tvář je jako tvář anděla... on plný Ducha pohlédl k nebi a

uzřel Boží slávu...“ Štěpán toho byl plný.

A poslední věc, kterou na světě stihl udělat byla modlitba za jeho vrahy: „Pane, odpusť jim tento hřích...“ To je velmi Ježíšovské, velmi Boží.

Ti, kteří se se sveřepou urputností domnívali, že obhajují Boží věc - zmařili život člověka, který zářil Bohem.

Příběh mučedníka Štěpána pro nás může být výzvou k promýšlení, jestli třeba zbytečně nelpíme na nějakém „rodinném stříbře“, které si v našem srdci vybuodovalo moc velké místo. A které vlastně zabraňuje něčemu dobrému a obživujícímu co by mohlo přijít...

Štěpán zůstává ikonou člověka, který ani v nejvyhrocenější situaci nenechal hněv, aby nad ním zvítězil - a tváří v tvář nepřátelům myslel na jejich dobro.

Kéž taky my všichni dovedeme zastavit ruku či slovo, které se chystá oplátnit, udeřit, zranit. Jak jsme slyšeli v druhém čtení: „Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem.“

K tomu nám dej dobrý Bože moudrost a odvahu. Amen.